

Backstugor, torp, gårdar mm
i
Grimshult

Platsen för den gamla gården Stora Grimshult

En inventering med berättelser om människor och
bebyggelse från 1700-talet till nutid
i byn Grimshult i övre skogsbygdens rote, Vessige socken

GRIMSHULT

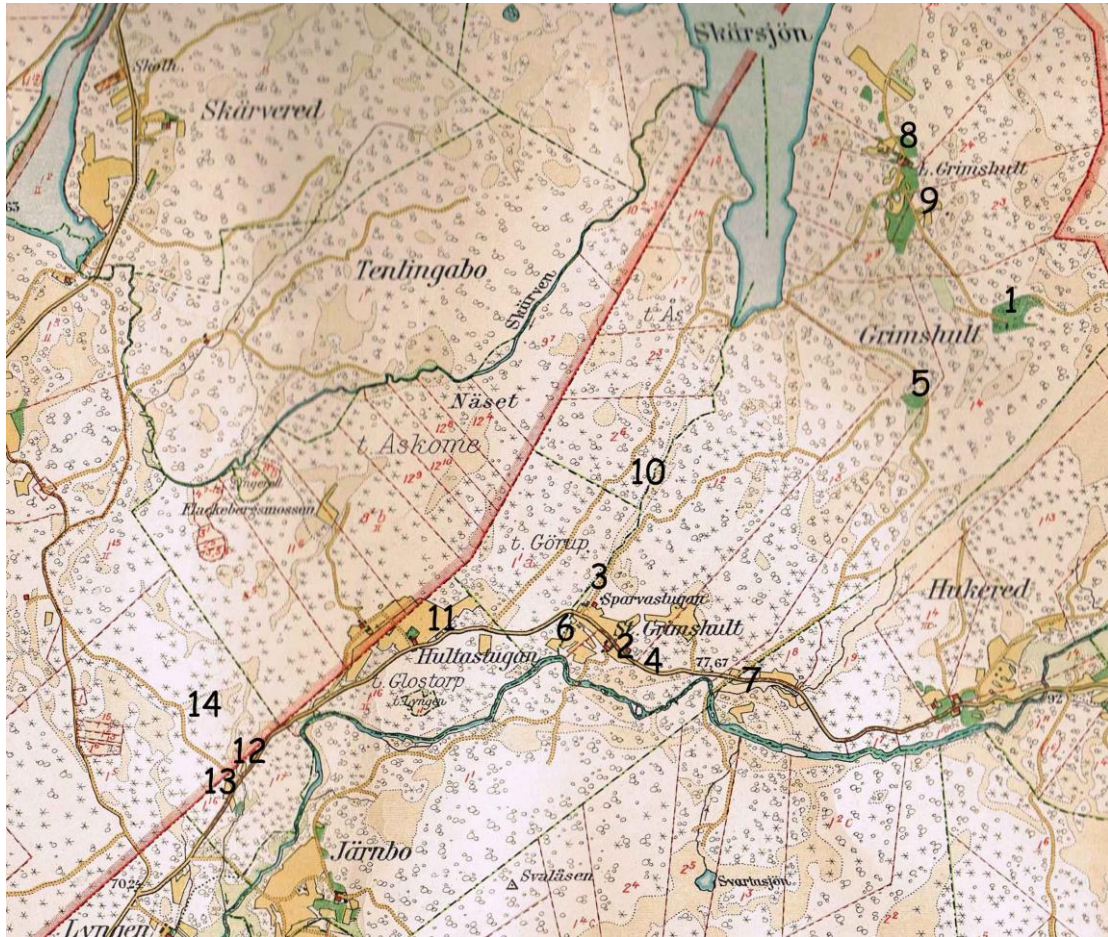
Innehåll

	nr på kartan	sid
Ur Hallands landsbeskrifning 1729		3
Karta över Grimshult		3
Stora Grimshult		4
Gamla gårdarna i St Grimshult	5	4
St Grimshult 1:3	2	7
Sparvastugan	3	10
Nybygget	2	14
Ryd	1	18
Övriga torp		20
Korpastugan/Åstugan	6	
Åsastugan "Saras"	2	10
Rotebåtsmännen Sparf		20
Lilla Grimshult		22
Gamla gården	8	22
L Grimshult 2:4	9	26
L Grimshult 2:6	8	27
Augusts kolugn	10	29
Hultastugan	11	29
"Sörlunnens"	12	30
Anders i Dalens stuga	13	30
Wagnstadshuset	14	33
Källor		34

Hemmanen Stora och Lilla Grimshult finns också beskrivna i hembygdsboken, "Vessige och Alfshög – två socknar i Ätrans dalgång" av Sven Larsson, på sid 131

På nästa sidas kartbild (ekonomiska kartan 1925) finns gårdar och torp utsatta, när vi är någorlunda säkra på platserna.

De gamla sträckningarna av Krogservedsvägen, Grimshultsvägen och Yngeredsvägen kan vi se här.

Beskrivning av kartan: Grimshult 1:2 ägare C J Nilssons stärbhus, arr. H Pettersson, total areal 61,6 ha varav 51,2 produktiv skogsmark. 1:3 o 1:4 O.L. Grimberg, 120,1 ha varav 89,6 prod. skogsmark.

2:2-2-2:6 Yngeredsfors Kraft AB, arr C J Andersson, totalt 130,8 ha varav 87,1 prod. skogsmark. Sjöar och vattendrag: av Skärsjön 20,6 ha, av Lillån 0,5 ha.

Ur "Hallands Landsbeskrifning 1729":

No 1 Grimsillt Larsgård, ½ mantal crono med 1 åbo, Bengt Jöensson.

"Manhusen bristfällige till Syllar, Stolpar ock skifte. Uthusen 3ne längor dels bristfällige till Syllar, stolpar ock skifte med Taak". "Beteshage till 8 koor bewuxen med litet boke skoug, mager ock skrin till betet, af liung ock måssa, blandt sten ock Berg ."

"Åckerjorden består af öhr ock bergsug, mycket stenig af stora hallar i botnen, kan inten hielpas med fyllning eller dijkning, gifwer wid medellmåttig årswäxt 2dra, ock 3die kornet efter ett i god års växt. Ängen bewuxen med Eke ock Bokeskoug, samt tillwäxande hassell, Biörck, ock wije Busgagie Åckeren swagare än ängen."

"Åboen är någorlunda behållen."

No 2 Grimsillt Olufsgård, ½ mantal crono med 1 åbo, Tore Joensson

"Manhusen någorlunda behållne. Uthusen 3ne längor dels bristfälligt till Syllar ock Taak."

"Beteshage till 4 koor, hwaruti är 2ne små Bokehullt af dels unga ock gamla trän, mager till betet af liung ock måssa starr blant sten ock Berg. Nock en mindre Dito till 4 st kalfwar, bewuxen med några unga tillwäxande Boke ock Biörke Trään." Åkern av samma beskaffenhet som ovan och "swagare än ängen". "Åboen någorlunda behållen"

Enligt mantalslängden 1688 brukades Grimshults båda kronogårdar av åbor med samma namn, Jöns Bengtsson. Jöns i Stora Grimshult var född omkring 1651 och dog 1731 i Grimshult. Hans son Bengt Jönsson brukade gården från 1702 till 1739, då hans son Sven tog över.

STORA GRIMSHULT – Lars Olssonsgård - Grimshult 1**1702-1739**

Bengt Jönsson	född 1680 omkr	död 1739
Ingri Bendixdotter	1682 ”	1737

Barn: Torsten f 1703, Jöns f 1713 d före 1740, Bendix, Sven f 1715, Martha f 1718, Hans f 1726 d 1811, Kierstin f 1709 och Jon (Joen) f 1723.

Sönerna Torsten och Jon blev båda åbor i Björbexered (se berättelsen om Björbäcksered), gift med Bengta Swensdotter från Ryssgjerde, Askome resp Anna Mårtensdotter i Björbexered. Sonen Jöns gifte sig 1721 med Kierstin Jäppasotter från Gällared och Bendix var ”utgift till Töringe”. Dottern Kierstin gifte sig 1730 med Bengt Nielsson från Åsebohl i Drängsered och Martha gifte sig 1741 med Jon Svensson och de bildade då **Gård 2**, se nedan. Sonen Hans dog 1811 i Krogsared.

Av bouppteckningen <u>1740</u> efter makarna ser vi att det var en gård med ovanligt många djur: 7 stutar, 1 tjur, 10 kor, 3 kvigor, 4 kalvar (sammanlagt värda 101 daler), 21 får, 18 getter, 2 svin och 3 gäss. Tillgångarna uppgick till 238 daler och skulderna till 85 daler.
--

År 1741 delades Stora Grimshult på 2 brukare, här kallade Gård 1 och Gård 2.

GÅRD 1**1739-1772**

Sven Bengtsson	född 1715 i Grimshult	död 1769
Ingierd Persdotter	1708	1796

Barn: Bengt f 1744, Reinhold f 1746 och Ingierd

Sven dog av ”håll och styng” (lunginfl.). Änkan bodde kvar på gården. 1769 är dottern Ingierd änka i Måssabo. Sonen Reinhold övertar gården 1772. Sonen Bengt uppges vara ”svagsint”.

Bouppteckning <u>1769</u> : Fortfarande fanns det många djur på gården, men nu hade några av stutarna bytts ut mot hästar: 2 hästar, 3 stutar, 4 kor, 3 kvigor, 1 får med lamm, 2 svin, 14 getter och 12 killingar. Tillgångar 286 daler och skulder 99 daler.
--

1772-1796

Reinhold Svensson	född 1746 i Grimshult	död 1796
Bengta Ingelsdotter	1745 omkr	1781
h2 Maija Britta Jönsdotter	1760 i Hukered	

Barn: Sven f 1775, Christian f 1778, Bengt Magnus f 1783, Johanna Britta f 1788 och Ingegierd f 1795.

Bengta kom från Kihla i Drängsered och gifte sig med Reinhold 1774. Hon dog i en bröstsjukdom 36 år gammal. Reinhold gifte om sig 1783 med Maija Britta, som då bodde i L Gässelia, Drängsered, men som var född i Hukered, dotter till åbo Joen Månsson och Kierstin Bengtsdotter. Enligt ett sockenstämprotokoll 1790 var Reinhold Svensson sjuklig och hade det ekonomiskt besvärligt på sin gård. Han hade en skuld till kyrkokassan på drygt 11 riksdaler. I protokollet hade antecknats att han haft missväxt på sitt ”swage sädeshemman”, mistat flera kreatur och ”de sidste 4 åren varit nästen jemt sänliggande”. Vid bouppteckningen 1796 verkade det dock inte så besvärligt längre.

Bouppteckning 1781: 2 hästar, 4 kor, 4 kvigor, 5 kalvar, 11 får, 6 getter och 2 svin. Tillgångar 56 rdr och skulder 9 rdr. Bouppteckning 1796: 2 hästar, 1 tjur, 4 kor, 1 kviga och 2 spädkalvar. Tillgångar 81 rdr och skulder 58 rdr.

Äldste sonen Sven "tjänade i Fjärås socken" 1796. Änkan Majja Britta gifte om sig 1800 med Johannes Bengtsson. Hon brukade gården tillsammans med honom i några år, bokförs sedan i Stugan vid Grimshult/Undantaget som utfattig, sjuk och oförmögen till arbete. Johannes nämns inte i bouppteckningen 1831 efter "hustrun och fattigijonet Majja Britta Jonsdotter i stugan vid Grimshult". I hennes bo fanns 1 "svarthjelmet ko", värderad till 10 rdr, men inte så värst mycket mera. Tillgångar 13 rdr och skulder, begravnings- och bouppteckningskostnader, 10 rdr

Johannes Bengtsson	född 1776	död 1832
Majja Britta Jönsdotter	1760 i Hukered	1830
<u>Barn:</u> Petronilla f 1801		

Petronilla Johannesdotter gifte sig 1825 med muraremästare Johannes Eskilsson/ Grimberg och Johannes Bengtsson bodde i deras familj till sin död 1832. Han kallades torpare och han ägde 2 kor. Tillgångarna uppgick till 52 rdr och skulderna till 58 rdr.

Bröderna Christian och Bengt Magnus Reinholdsson står som brukare av gårdarna fram till 1812. 1810-1814 ägs de av Anders Ekman, f 1743, på Öfwerås i Askome och 1814-1835 ägs och brukas de av "Capitain Lilliehöök" på Bjerrome säteri. 1835 såldes gårdarna till åborna. Båda familjerna saknas i husförhörslängderna från 1812.

1805-1812

Christian Reinholdsson	född 1778 i Grimshult
Inger Christina Håkansdotter	1779
<u>Barn:</u> Beata f 1802, Andreas och Johannes f 1807 och Anna Johanna f 1809.	

1808-1812

Bengt Magnus Reinholdsson	född 1783 i Grimshult
Cecilia Olufsdotter	1785 i Gälsås, Okome
<u>Barn:</u> Andreas f 1807, Olof f 1810 samt Ingierd och Petronella.	

GÅRD 2

1741-1779

Jon Svensson	född 1715-03-06 i Hukered	död 1791
Martha Bengtsdotter	1718 i Grimshult	1787
<u>Barn:</u> Bengt f 1744, Svenborg f 1747, Ingrid f 1753, Olena f 1757 och Johannes f 1761.		

Jon lämnade ifrån sig gården 1779 och makarna flyttade till undantag på gården, "Ståfwan vid Grimshult", där de fortfarande kunde ha några djur. I Martha Bengtsdotters bouppteckning 1787 ser vi att det då fanns 3 kor och 1 kviga, 6 får och 2 grisar i stallet. Deras tillgångar uppgick till 16 rdr och skulder till 6 rdr. De tre korna var värda drygt 7 rdr. När mannen dog 1791 hade han fortfarande djur: samma? 3 kor, värda drygt 7 rdr, och 9 får värda drygt 6 rdr. Tillgångar 21 rdr och skulder 9 rdr.

Dottern Ingrid hade gift sig 1778 med Johan Petter (Pehr) Andersson och de övertog gården. Ingrids syster Olena var inhyses där. Hon antecknas i husförhörslängden som värkbruten och krympling, ”ryggbruten”. Systemen Svenborg hade gift sig med krono-fjärdingsmannen Peter Jonasson (i Ramnared?). Brodern Johannes hittar vi som åbo i Lilla Grimshult från 1796.

1779-1809

Johan Petter (Per) Andersson född 1752 i Ljungby? död 1831

Ingrid Jönsdotter 1753 i St Grimshult 1838

Barn: Andreas f 1778, Bengt f 1782, Johannes f 1786 och Anna Maria f 1792.

Även denna gård hade det besvärligt runt 1790 och Petter hade en skuld till kyrkokassan på ca 38 skilling (svärfaderns skuld var 11 rdr) med anteckningen: ”war förmedelst misswäxt på sin åbones magra frälses hemman! samt kreatursmissning utfattig redan 1784, då lånespannemålen erhöles och har sedermera intet kunnet förwärfwe, för de närwar har ej någon Ägendom el. tilgång at betala med”.

1809 övertar sonen Bengt brukningen av gården och föräldrarna flyttar till undantaget. Bengt hade sällskap på gården av systemen Anna och vanföra mostern Olena, då 52 år gammal. Föräldrarna bor tillsammans med lösdrierskan och tiggerskan Gunnil, 59 år. År 1843 bor Bengt i Folkared och systemen Anna Maria är gift med hemmansägare Johannes Johansson i Hukered.

Sonen Johannes dog av rödsot 1843 i Hukered. Han hade varit nämndeman och helt nyligen flyttat till Hukered från Trustorp med sin hustru Johanna Persdotter. De hade inga barn. Hans vackra gravsten finns bevarad vid Vessige kyrkogårds stenmur.

1811-1835 - Stora Grimshult är frälsegård

Redan 1811 finns ny ägare och brukare på gården: Anders Ekman fr Öfwerås i Askome, som flyttat dit med hustru Maria, 2 pigor och 2 drängar. Ekman köpte ungefär samtidigt också de andra gårdarna i Stora Grimshult, de som bröderna Reinholdsson brukade. 1814 köptes gårdarna i Stora Grimshult av kapten Lilliehöök på Bjerrome säteri. Enligt en beskrivning av T Grimberg, pastor i Vessige pastorat, var 1816 på ”Stora Grimshult all åkerjorden nedlagd till äng. Utmarken fredad och skogbevuxen”. Men det fanns en liten gård, Sparfvastugan, och några torp, Åstugan/ Korpastugan, Åastugan, Ryd och Nybygget, på den här tiden. 1835 såldes bl a Stora Grimshult till Johan Brandberg, fd fogde på säteriet. Han sålde ut gårdarna/torpen enligt nedan och bosatte sig aldrig i Grimshult.

Laga skiftet 1843-1861

Laga skiftet i Stora Grimshult påbörjades 1843 och avslutades inte förrän 1861. Några köp och försäljningar skedde under den här tiden. Enligt handlingarna fanns 1861 följande fastighetsägare av vardera 1/6 mtl: Johannes Johansson (Grimshult **1:2**), Anders Bengtsson (Grimshult **1:3**) samt Lars Bengtsson (Grimshult **1:4**), ingen av dem bosatte sig i Grimshult. Bengt Reinholdsson ägde och brukade Sparfvastugan, Johannes Olsson var torpare på Nybygget och Johannes Eskilsson/Grimberg var torpare på Ryd.

Fastigheterna i Stora Grimshult genomgick ytterligare många köp och försäljningar fram till sammanläggningen år 1961 av hela hemmanet Grimshult 1 med hela Grimshult 2 och Ås 2:8 till Grimshult 3:1.

GRIMSHULT 1:3

Som framgått ovan ägdes fastigheten 1:3 på 1/6 mtl vid laga skiftet av Anders Bengtsson, Møllegård. Han hade köpt 1/16 mtl 1846 av "f.d. kvartersmästaren J. Brandberg", 1/12 mtl 1850 av Abraham Nilsson och Lovisa Andersdotter samt 1/48 mtl 1858 av Lars Gudmundsson. Bengtsson sålde fastigheten 1889 till torparen/ murarmästaren Olof Johan Grimberg, som sedan 1866 bodde i Brogård, Sjönevad med sin familj (läs om Brogård i Sjönevads-häftet). 1884 flyttade familjen från Brogård till Lilla Grimshult, där Grimberg också ägde 5/64 mantal.

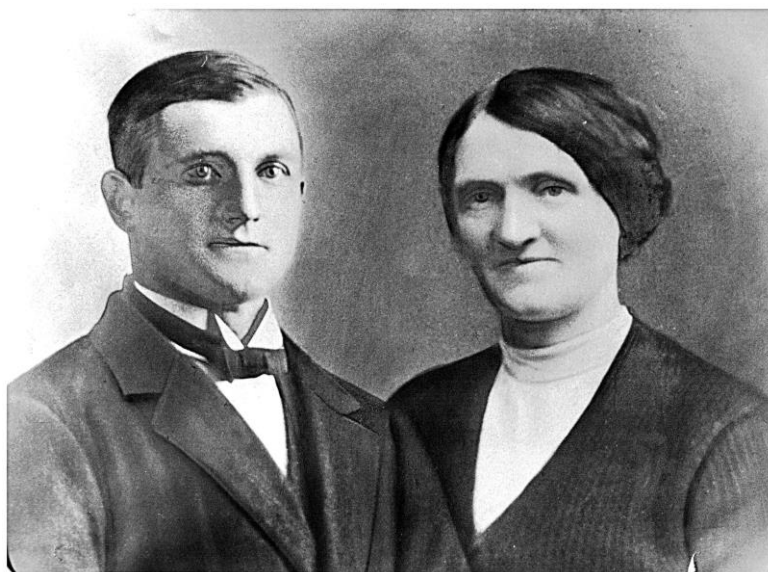
Grimshult 1:3 övertogs av sonen Oskar Grimberg år 1900. Enligt Gods och Gårdar 1939 var samtliga byggnader då gamla. En skogsarbetare "Molle" från Borås? hade bott på gården runt sekelskiftet men dessförinnan hade gården stått öde i några år. Men vilka bodde på gården dessförinnan? Enligt de historiska kartorna låg förr Nybygget ungefär på den plats där Oscar Grimberg byggde upp sin gård Grimshult 1:3. Då måste det vara torpare Johannes Olssons byggnader Oscar och Gerda Grimberg övertog. Nybyggets byggnader brann visserligen ner 1877 och man uppförde säkert nya byggnader, men de kan kanske kallas gamla år 1939? (se berättelsen om Nybygget sid 12). Det kan ju också vara så att man flyttat äldre hus till gården 1903.

1903-1932

Oscar Leander Grimberg född 1878-05-11 i Brogård, Sjönevad död 1932
Gerda Constantia f Carlsdotter 1884-03-01 i Hukered
Barn: Olga Justina f 1905, Anni Kristalia f 1907, Carl Hjalmar f 1910 och Gustaf Harry f 1915

Gerda Grimberg var dotter till åbo Carl Johan Henning Johansson och Johanna Maria Johansdotter i Hukered.

Oscar och Gerda
Grimberg

1906 köpte Oscar Grimberg också fastigheten 1:4, som Lars Bengtsson i Møllegård ägt sedan 1846.

Uppgifter ur beskrivning till ekonomiska kartan 1925: för Grimshult 1:3, 1/6 mtl. Areal 54,5 ha, varav 1,6 åker. Gård. Grimshult 1:4, 1/6 mtl. Areal 65,5 ha, varav 0,1 åker
 Äg. O.L. Grimberg, äger och brukar äv Hukered 1:8.

Under åren **1905-1908** var arbetskarlen/hyresgästen August Cederberg och hans familj med 5 barn bokförda hos Grimbergs. Familjen kom från torpet Krogstorp i Gunnarstorp och flyttade till Kungsgård för att bli statare

Fotografi på tre av barnen Grimberg vid hemmet, från vänster Gustaf, Annie och Hjalmar

(foto fr Olle Johansson, son till Olga Grimberg, foto fr omkr 1925)

Uppgifter ur Oscar Grimbergs bouppteckning:
Fastighet 1/6 mtl Grimshult 1:3, 1/6 mtl Grimshult 1:4 samt 1/128 mtl Hukered 1:8, tillsammans taxerade till 10.000. Kreatur: 1 sto, 3 kor, 2 kvigor och 14 höns, värde 830 kronor. En å ofri grund varande byggnad 75 kronor. Tillgångar totalt ca 12.000 och skulder ca 3.000 kronor.

Hjalmar Grimberg tog över gården efter faderns död. Hans moder, Gerda Grimberg, flyttade till den stuga i Grimshult, som Anna Gustafsdotter f 1859 tidigare bott i (kanske den som nämns i bouppteckningen). Gerda Grimberg lämnade efter några år stugan och bosatte sig i Borghem i Vessige samhälle. Hon dog på Älvgården 1971. Stugan revs i samband med att vägen rätades 1961, men det finns stenrester kvar.

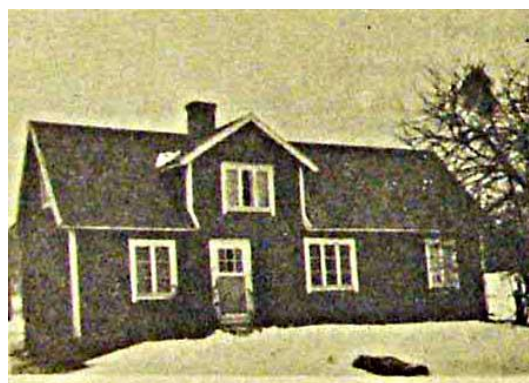
1937-1940

Carl Hjalmar Grimberg född 1910-05-23 i St Grimshult

Sonja Elvira f Andersson 1914-06-03 i Drängsered

Barn: Yvonne Solveig Elise f 1937, Kurt Oskar Rolf f 1938 och Vivi Hjärdis Adele f 1940.

Uppgifter ur Gods och Gårdar 1939:
Areal 123,5 ha, varav 2,5 ha åker. Tax.v. 14.800 kronor. Samtl byggnader gamla, manbyggnaden restaurerad 1935.
Kreatur: 1 häst, 3 kor, 2 ungdjur, 3 svin, 1 får och 25 höns.

Familjen lämnade gården redan efter 3-4 år för att bosätta sig i Alfshög, där Hjalmar tog anställning som dräng på ett par stora gårdar. Hjalmar dog 1995 och Sonja 1998 i Falkenberg.

Sonen Rolf lät bygga sig ett fritidshus på en tomt vid Hukered (1:8) "Gerdas lycka", ett markområde intill Krogservedsvägen som föräldrarna behöll, när de sålde gården. Fritidshuset var till salu 2012.

På gården Stora Grimshult bodde sedan under flera år personer som var anställda av markägaren "Allmänna Brand".

1949-1961

Georg Bernhard Simonsson född 1903-11-26 i Bräcke Jämtl. död 1960

Edith Ingeborg f Melchirt 1897-11-08 i Gamleby, Kalm

Barn: fostersöner Teuvo Akseli, f 1935 i Finland och Olof Bernhard Persson (Benny), f 1934 i Jämtl.

Simonsson var skogsuppsyningsman/skogsförman. Hustrun dog 1982 i Björkäng, Vessige.

Enligt Gods och Gårdar 1964:

Grimshult 1:2-4 m fl: Tax.v. 312.500. Areal 334,5 ha, varav 7,4 ha åker. Äg.

Städernas Allmänna Försäkringsbolag.

1961-1988

Anders Hilbert Johansson född 1920-08-08 i Källsjö

Johansson var skogsförman. Han köpte tomten runt husen av Lantbruksnämnden 1978. Tomten, som avstyckades från fastigheten 3:1, fick beteckningen **3:3**. 1988 flyttade han till Falkenberg, där han fortfarande bor.

1988-1990 stationsmästare Erik Viktor Nylander, f 1917 i Lund, död 2001 i Falkenberg. Från **1990** Elof Valter Gård, f 1920 med hustru Vera f 1928. Båda födda i Göteborg. Mannen dog i St Grimshult 1993.

Sedan ca 10 år bor nu Mikael Svensson, f 1968 och Ann-Louise Svensson, f 1971 på den plats där den tidigare gården Stora Grimshult och dessförinnan kanske torpet Nybygget låg.

Nuvarande bostadshus är byggt på 1950-talet.

bild från 2013

GÅRDEN och TORPET SPARVASTUGAN, del av Grimshult 1:2

Omkr 1816 var Sparfvastugan en liten gård på 1/16 mtl under Bjerrome säteri med en åbo som brukare, men vi gissar att namnet Sparfvastugan kommer från den tid när det bodde båtsmän i Grimshult med namnet Sparfv.

1816-1853

Bengt Reinholdsson född 1794-08-21 i Hukered död 1850

Beata Hansdotter 1789-12-28 i Näset, Askome 1836

h2 Anna Christina Andersdotter 1808-08-10 i Amundsgård, Sörby

Barn: Helena f 1817 och Anna Greta f 1822.

Bengt var son till Reinhold Olofsson och Maria Nilsson, åbor på en av gårdarna i Hukered. Bengt och Beata gifte sig 1816. Beata dog av lungsjuka 1836.

Uppgifter ur bouppteckningen 1836: 6 kor, 2 ungdjur, 7 får, 1 bistock och 1 "litten" gris. Djuren var värda sammanlagt ca 77 rdr. 1 manhusbyggnad med uthus värderades till 25 rdr. Tillgångar 159 rdr och skulder 35 rdr.

Bengt gifte om sig 1843 och någon gång på 1840-talet köpte han gården. I hans bouppteckning 1850 upptas fastigheten 1/16 kronoskatte till 300 kronor. Det fanns fortfarande många kreatur på gården. Tillgångar 529 rdr och skulder 182 rdr.

Änkan gifte om sig 1852 med torparen, änklings Christian Ericsson i Hvenstad, Väby och flyttade dit. Bengts dotter Anna Greta gifte sig 1853 med Lars Gudmundsson från Görup och de köpte Sparvastugan för 150 kronor. Dottern Helena hade gift sig med torparen på Nybygget.

1853-1858

Lars Gudmundsson	född 1816-05-08	
Anna Greta Bengtsdotter	1822-02-17 i Näset	död 1856
h2 Beata Andersdotter	1824-01-18	

Anna Greta dog i barnsjuka 1856, 33 år gammal. Lars gifte om sig samma år och 1858 flyttade makarna till Yngered för att bli åbor på 1/8 mtl.

Ur bouppteckningen 1856: Kreatur: 3 kor och 2 ungdjur värda 111 rdr. Tillgångar ca 760 rdr, varav utestående fordringar på 300 rdr! Skulder 73 rdr.

Laga skiftet pågick under den här tiden och gården uppgick nu i de andra gårdarna i St. Grimshult och Sparfvastugan blir så småningom ett torp. Omkring 1857 flyttade Johannes Samuelsson dit med sin familj från Björket i Lia, där han varit torpare något år.

1857-1900

Johannes Samuelsson	född 1817-11-25 i Långaryd	död 1861
Sara Maja Bengtsdotter	1815-07-15	"

Barn: Johanna Christina f 1836, Johan August f 1839, Carolina f 1842, Inga Sofia f 1846, Emilia f 1848, Carl Teodor f 1851, Sven Malkolm f 1855, Claes Bernhard f 1859

Ur torpare Johannes Samuelssons bouppteckning 1861: Kreatur. 2 kor, 1 kalv, 2 får med lamm och 1 "mindre svinkreatur", värde 85 Rd. En manhusbyggnad 200 och en ladugårdslänga 50 Rd. Summa tillgångar 627 och skulder 561 Rd.

Änkan och de flesta av hennes 8 barn bodde kvar på Sparfvastugan som inhyses, förmodligen i någon enkel undantagsstuga (Åsastugan?), änkan ensam fram till omkr 1900. Sonen Carl Teodor, ofta lösdrivare, kan vi läsa om i berättelsen om Wiken i Sjönevad och Bernhard, "guldsmeden", i berättelsen om Ådalen i Lia.

Av sockenstämmoprotokollen framgår att "understödsdagaren" Sara Maja hade det besvärligt. Hon behövde ofta extra bidrag till sig och sina barn. 1870 fick hon t ex 15 rdr till kläder åt sin son, "som nu beredes till sin första Nattvardsgång i den händelse han i år bliver framsläppt". 1874 fick hon 7 rdr till Bernhard, då han "för första gången får begå H.H.Nattvard". 1894 fick hon 255 kg råg till sitt uppehälle

osv. Under några år på 1880-talet vistades Sara Maja i Gnosjö, men hon kom tillbaka till Sparfvastugan. Hon dog på fattighuset år 1902

Enligt ett sockenstämmoprotokoll revs ett hus ”på Grimshults egor som förut egts av enkan Sara Bengtsdotter därstädes” år 1889. Förr i tiden kallades en backe vid Sparvastugan på vägen mot Krogsered, för Saras backe. Kanske efter Sara Maja Bengtsdotter och det var nog där hon hade sin stuga (som kanske var Åsastugan).

Redan 1864 hade Bengt Johan Nilsson med familj flyttat in i Sparfvastugan från Askome. Det är osäkert om de blev torpare där eller om de bara disponerade en bostad.

1864-1869

Bengt Johan Nilsson född 1837-12-03 i Askome

Johanna Lovisa Johansdotter 1834-07-22 i Fogdagård

Barn: Johannes f 1861 och Carl August f 1863 i Askome, Alexander f 1868.

1869 flyttade familjen till Hukered. De hade köpt en gård på 1/12 mtl (Hukered 1:5), som de dock sålde redan 1873 på auktion för 1.470 rdr och flyttade till Hultastugan. 1879 flyttade de därifrån till ett torp i Lia (läs om dem i Lia-häftet).

Från 1871 vet vi att Sparfvastugan brukades som ett torp, se torpkontrakt nedan.

1871-1908

Carl Carlsson född 1843-09-25

Petronella Josefina Petersdotter 1855 i Gunnarp

Barn: Adolf f 1887 i Krogsered (hustruns son), Karin f 1891, Karl Hjalmar f 1896 och Gustaf Herman f 1900.

De första tjugo åren bodde Carl Carlssons moder också på torpet, fattighjonet Sara Helena Carlsdotter, f 1810 i Långaryd. De hade tidigare bott tillsammans i backstugan Björsereds hus (se berättelsen om Björsered). Modern dog 1894 och 1896 gifte Carl Carlsson sig med Petronella.

Ett fotografi av Petronella, helt säkert taget i Amerika

Hustrun hade ett oordnat liv bakom sig, minst fem barn (två av dem födda i Danmark) och många flyttningar. I Krogsered var hon skriven under rubrik ”obestämt hemvist” åtminstone mellan 1885 och 1896. 1908 lämnade hon mannen och de två sönerna, som då var 12 resp 8 år gamla, och flyttade till Amerika.

Dottern Karin hade tagit sin första pigplats i Okome redan 1905, 14 år gammal. Pojkarna hamnade på fattighuset.

Det kom ny torpare till Sparfvastugan och Carl Carlsson tog tjänst bl a som ryktare hos gästgivaren i Sjönevad. 1914 flyttade han till fattighuset, där han dog på julafton 1916. Sönerna blev drängar i Fogdagård resp Yttregård. Petronella dog i Amerika 1924, 69 år gammal.

Utdrag ur torpkontrakt 1870:

"Till Karl Karlsson vid Björsered bortarrenderar undertecknade torplägenheten Sparfvastugan å vårt ägande hemman 1/6 mtl No 1 Stora Grimshult, mot följande villkor.

1. Arrendet tager sin början den 14 Mars nästa år och är under nedanstående villkor gällande i Tio år från nyssnämnda dato eller den 14 Mars 1881.
2. Har arrendatorn under dessa tio år fullgjort sina arrendevilkor, vare han berättigad att få torplägenheten på arrende i andra tio år och sedan allt framgent under hela sin lifstid under samma villkor som på de första tio åren.
3. I årligt arrende erlägger arrendatorn till endera af jordägarna Trettio riksdaler....
4. Jorden till ifrågavarande toplägenhet äger arrendatorn att bruka efter godtfinnande äfvensom arrendatorn må inhägnas och uppodla den mosse, som är belägen intill och öster om torplägenheten.
5. Af den skog, som finns å hemmanet, får arrendatorn efter utsyning af någon bland jordägarna, nödigt husbehofsbränsle taga, äfvensom det byggnadsvirke, som för åbyggnaderna av lägenheten iståndsättande och vidmakthållande kan vara användbart.
6. På hemmanets ägor får arrendatorn mulbete åt så många kretarur som han kan vinterföda.
7. Arrendatorn vare skyldig att, gemensamt med de öfvriga torparna å Stora Grimshult samt jordägarna, biträda vid iståndsättande af stängseln kring hemmanets ägor, äfvensom hvar tredje vecka hafva tillsyn med beteskreaturna i gårdet på hemmanet.
8. Fallna eller i skogen nedhuggna och liggande trädgrenar får arrendatorn använda äfven vid inhägnaden kring den i punkten 4 omnämnda mosse.
9. Foder af hö och halm eller gödsel får ej från stället bortföras.
10. Ljung och ljungtorf samt mossor får arrendatorn från hemmanets utmark afföra och vid torpet använda.
11. Bryter arrendatorn mot hvad i förestående punkter blifvit stadgat eller icke i behörig tid erlägger sitt arrende, vare han utan vidare uppsägelse från lägenheten skiljd.
12. De å lägenheten befintliga åbyggnader, som Karl Karlsson sig tillhandlat, får icke försäljas eller rubbas förrän de blifvit till fullo betalda." "Åhs den 24 november 1870
Johannes Svensson i Wäby, Anna Beata Johansdotter i Hukered, Bertil Johansson i Åhs."

Hustruns son Adolf Pettersson hittar vi i obefintlighetsboken från 1910 till år 1925, sedan finns han i Skjerfvered i Askome som arrendator. 1926 gifte han sig med Anna Elisabet f Karlsson, född 1898 i Kroppa, Värmland. Hon hade en uädotter Sigrid Dagny Elvira f 1922 i Årstad. 1929 blev mannen arrendator i Tenlingabo i Askome och 1933 flyttade familjen till Yngered, där mannen avled 1954.

Dottern Karin, g Andersson, dog i Uppsala 1955. Sonen Karl Hjalmar dog på ålderdomshemmet Älvgården 1964 och Gustaf Herman dog i Stockholm 1982, båda ogifta.

1908-1917

Petter Pettersson	född 1841-12-03 i Gunnarp	död 1917
Johanna Sofia f Bertilsdotter	1847-08-13 i Björbexered	1931

Barn: Fina f 1868, Otto Hugo f 1889

Enligt hembygdsboken, sid 17, fanns det 13 barn i familjen, varav 12 utvandrade till Amerika.

Fina Pettersdotter var 22 år, då hon utvandrade till Amerika 1890 (bild ur hembygdsboken)

Det var sonen Hugo, som stannade kvar i Sverige och senare övertog torpet.

Enligt den statliga torputredningen 1909 var torpet mellan 6 och 10 tunnland stort. Arrendet var då fortfarande 30 riksdaler om året.

1917-1980

Otto Hugo Pettersson 1889-03-01 i Krogsred 1975
 Jenny Teresia f Johansson 1894-05-17 i Lia 1980
Barn: Märtha Johanna f 1915 och Sture Paridon f 1917 i Fogdagård, Åke Bertil
 1921, Greta Selma f 1925, Arne Hugo f 1927, Stig Holger f 1930 och Inga Gunborg
 f 1935.

Teresia var dotter till Bernhard Johansson, Ådalen, Lia och därmed barnbarn till Johannes Samuelsson och Sara Maja Bengtsdotter, som vi berättat om ovan.

Uppgifter ur beskrivning till ekonomiska kartan 1925 för Grimshult 1:2, 1/6 mtl. Äg. C.J. Nilssons sterbhus. Arr. H Pettersson. Areal: 61,6 ha, varav 2,8 åker. 1 gård och 1 bostadslägenhet utan jordbruk. (anm. C J Nilsson, Vessige 11 fick lagfart på Grimshult 1:2 år 1888 efter Johannes Johanssons arvingar)

Uppgifter ur Gods och Gårdar 1945: (gäller Grimshult och Ås 1:2)

Äg. Städernas Allmänna Brandstodsbolag, Stockholm.

Arr. Hugo Pettersson.

Areal 5 ha åker förutom skog. Tax.v. 97.500 kronor.

Manbyggn fr 1943, magasin o källare fr 1921, vagnsbod, brygghus o höns hus fr 1928, övr ek.byggn fr 1941. Kreatur: 1 häst, 3 kor, 3 ungdjur, 9 svin, 35 höns.

Arne Pettersson från Sparvastugan

Sonen Sture Pettersson bodde i Sparvastugan till sin död 1999. Arne var sågverks-ägare i Hukered och bodde i Hukered vid sin död 1985. Märta, g Träff dog i Stafsinge 1995, Åke dog i Björbäcksered 2011, Greta, gift Johansson dog i Borås 2004. Vid folkräkningen 1980 var Inga, gift Karlsson bosatt i Falkenberg och Stig var bosatt i Getinge.

Som framgått tidigare lades Grimshult 1 och 2 ihop och fick beteckning 3:1. Sparvastugan avstyckades från 3:1 och fick beteckning Grimshult **3:2** med 3.450 kvm mark, som Sture Pettersson fick lagfart på 1979.

Efter 1999 bodde i Sparvastugan först Eive Pettersson, barnbarn till Hugo och Teresia Pettersson och sedan Kjell Karlsson.

Den gamla ladugården brann ner omkring 2010 och är ersatt av en ny byggnad.

I Sparvastugan bor nu sedan flera år tillbaka Tomas Iveborg, f 1947 i Hille, Gävleborgs län och Marie Törner Iveborg, f 1953 i Mölndal

Bild 2013

NYBYGGET – torp under Stora Grimshult

Första gången vi stöter på namnet Nybygget är i mantalslängden år 1767, när avskedade soldaten Bengt Jeppesson Timmer bokförs där. Han hade avskedats från sin tjänst i Broaryd, Jönköpings län den 11 aug 1764, kanske på grund av skada. Han antecknas i längderna som ”hallt” och vanför. 1765-1766 bodde han hos sina föräldrar i Lilla Grimshult men från 1767 hittar vi honom under rubriken Nybygget. Kanske lät fadern uppföra en stuga till honom på allmanningen? 1768 och framåt antecknas i mantalslängden att hustrun ”tigger födan till sig och mannen”.

Samtida med Bengt Timmer bodde i **stugan vid Nybygget** åtminstone från 1770 rotebåtsman Sven Sparfv med hustru, gifta 1744, och dotter Anna Christina. Det är inte omöjligt att denna stuga var ursprunget till Sparfvastugan, även om Nybygget ligger en bit ifrån nuvarande Sparvastugan. 1786 och framåt antecknas i mantalslängderna för stugan ”torp utan ägor”. Familjerna Sparv sägs ibland i kyrkoböckerna bo i Grimshults torp, men de antecknas också under Korpastugan, Åstugan, Dalastugan, Stugan, Stugan vid Näset. Det finns flera torp och stugor i Grimshult vid den här tiden så det är svårt att veta var de egentligen bodde. Vi har sammanfört alla dem som ibland bokförs under Grimshults torp i slutet av dokumentationen (dock ej dem för vilka det tydligt framgår om de bodde i Sparvastugan, Nybygget eller Ryd).

1767-1789

Bengt Jeppesson Timmer	född 1730-01-14 Björsered	död 1789
Kierstin Bengtsdotter	1715 omkr	1779
h2 Brita Stefansdotter	1748 omkr	1784
<u>Barn:</u> Cathrina f 1780 och Ingeborg f 1783 d 1783		

Den första hustrun dog 1779 och 1780 gifte han om sig med Brita Stefansdotter. Hon dog 1783, 32 år gammal i en bröstsjukdom, deras dotter var då bara 5 år gammal.

Uppteckningen av det magra boet upptar en del husgeråd, allt gammalt, inga gårdsredskap, men 1 ko som värderades till 2 rdr. Tillgångar 3 rdr och penningsskulder på sammanlagt 9 rdr till åbor i grannbyarna.

1787 är Bengt Timmer allmosehjon. Han dog 1789 på Nybygget. Uppgift om dottern saknas då, men vi vet att hon tjänade som piga i Vessige Lassagård och att hon gifte sig 1813 med Olof Hansson från Vinberg.

1793 uppges i mantalslängden att "åborna i Stora Grimshult brukar torpet". Men vem brukade torpet före 1793? Timmer bodde på torpet men det verkar inte som om han kunde bruka det

f. 1804-1825

Gudmund Ankarboja Eliasson	född 1772	död 1806
Ingeborg Svensdotter	1768-01-17	1829
<u>Barn:</u> Anna f 1801-12-15 och Maria f 1804-09-08		

Gudmund var son till Elias Mårtensson i Månsabo. Ankarboja var båtsmansnamn för Allbergs rote i Årstad och Gudmund antogs som rotebåtsman där 1788. Han dog i en bröstsjukdom endast 34 år gammal i Grimshults torp.

I boet 1806 fanns tillgångar för 64 daler, varav 2 kor värda 9 daler. Skulder 35 d.

Änkan och barnen antecknas i husförhørs- och mantalslängder snart som utfattiga tiggare och fattighjon. De fick flytta till "Stugan". Ingeborg Ankarboja var 60 år när hon dog av "feber" 1829.

Ett "manhus bestående av stuga, förstuga och herberg" (ca 6 rdr) tas upp i bouppteckningen 1829, så tydligen ägde hon ändå sin bostad. Tillgångar totalt ca 14 rdr och skulder 1 rd.

Dottern Anna gifte sig 1825 med Berthild Johansson och de övertog Grimshults torp, som i kyrkoböckerna kallas Nybygget. Berthild var son till åbo Johannes Jonsson och Britta Nilsson i Hukered.

1825-1837

Berthild Johansson	född 1796-11-27 i Hukered	död 1837
Anna Gudmundsdotter	1801-12-15	
<u>Barn:</u> Gustaf f 1827, Johanna Beata f 1829 d 1829, Bengt Johan f 1830, Johanna Beata f 1831 d 1831, Johanna Beata f 1833 och Beata f 1837 d 1837.		

Familjen hade det svårt på torpet. I ett sockenstämmoprotokoll 1836 kan vi läsa "Vid framställning utaf den swåra nöd hwari torparen Bertil Johansson med hustru och barn på Grimshult sig befinner bewiljade församlingen att gifwa honom minst En half Kappe säd af matlaget." När mannen dog 1837, 41 år gammal, av "slag" kallas han "fattige mannen" Berthild Johansson, Grimshult.

I bouppteckningen 1837 upptas tillgångar för endast 39 rdr, varav 1 kviga, 1 manhusbyggnad och 1 liten uthuslänga. Byggnaderna värderas till 17 rdr. Han hade skulder på 23 rdr.

Änkan blev fattighjon och det kom ny torpare till Nybygget. 1849 gifte hon sig med denne torpare, som blivit änkling 1848.

1842-1860

Bengt Christiansson	född 1814-06-08 i Askome	
Helena Bengtsdotter	1817-04-23 i Näset	död 1848
h2 Anna Gudmundsdotter	1801-12-15	1855
h3 Stina Lena Berthildsdotter	1821-11-21	

Barn: Carl Johan f 1843, Bengt Johan 1844, Bernhardina Christina f 1857, Augusta f 1858 och Johan Elof f 1865.

1:a hustrun Helena Bengtsdotter, som i kyrkoböckerna sägs vara krympling, var dotter till Bengt Reinholdsson och Beata Hansdotter i Sparvastugan. Hon dog 31 år gammal.

Enl bouppteckningen 1848 fanns på torpet 2 kor, 1 kalv, 1 gris, 1 får med lamm och 1 bagge. Åbyggnader: Stuga med förstuga, kök, fähus, loge, lada, sädeslada och fårhus. Tillgångar 121 och skulder 69 rdr, varav skatt till jordägarna 2 rdr 37 sk. Enl bouppteckningen 1855 fanns på torpet 2 kor, 1 får och 2 baggar, värda tillsammans 42 rdr. Torpets åbyggnader värderades till 20 rdr. Tillgångar 87 rdr och skulder 126 rdr, varav ”för innevarande års skatt för torpet 6 rdr, 32 sk.

Torparen gifte om sig 1856 med Stina Lena Berthildsdotter från Yttregård i Askome och de fick 3 barn tillsammans. 1860 fick de lämna torpet och hamnade på ”socknens slut”, dvs de hade ingen fast bostad längre. Vi ser i sockenstämmoprotokollen att de varit inhysta i Ryd och hos Jöns Sörensson i L. Grimshult 1876 och i Sparfvastugan 1877. Där åtog sig församlingen att betala 15 kronor per år i hushyra för familjen under minst 3 år framåt men Bengt Christiansson ville istället ha församlingens hjälp ”till att bygga åt sig”. Detta avlogs men beviljades mera bidrag. 1880 fanns han i Hultastugan och fick 10 kronor i hushyra osv.

Fattighjonet Bengt Christiansson dog 1895 på Hultastugan. Hans hustru hade dött 1887 på Hultastugan. De blev 80 resp. 66 år gamla.

Ny torpare på Nybygget blev Gustaf Berthildsson, son till Berthild Johansson och Anna Gudmundsdotter, se ovan. Gustaf hade gift sig 1858 med Beata Persdotter, dotter till Per Nilsson och Brita Larsdotter i Sjösgärde. Båda saknade bostad 1860, de var skrivna ”å socknens slut”. Beata hade en son före äktenskapet Olander, f 1850 i Sjösgärde. Sonens fader var Aron Mårtensson i Bjerrome.

1860-1864

Gustaf Berthildsson	född 1827-04-01 i Grimshult
Beata Persdotter	1823-04-02 i Liden

Barn: Olander Aronsson (hs) och Anna Bernhardina f 1859 i Backagård.

Gustafs sjukliga syster Johanna f 1833 bodde också på Nybygget. Hon dog 1869 som fattighjon. Familjen lämnade torpet redan efter 4 år och blev åter utan egen bostad. Mannen dog före 1881. Anna var krympling och bodde tillsammans med modern som inhysta fattighjon i ca 20 år, fram till 1902, då modern flyttade till Gällared.

”Vid nio års ålder blev Anna förlamad i båda benen och oförmögen att gå. Hon lyfte sig fram på stolar med sina händer och kunde på så sätt hjälpligt klara sig (enl ”Per Johansson, Hukered”. Text och bild ur hembygdsboken, sid 152.) Från början av 1900-talet hade hon en liten stuga i Grimshult att bo i (vid nr 2 på kartan, stugan vid ”1/4-pålen”). Anna försörjde sig som stickerska (kallades ”Binn-Anna”) och på det understöd av säd och pengar hon fick av församlingen. Hon dog i april 1924 av mässling.

Anna Gustafsdotter

1864-1869

Bengt Persson född 1830-01-17 i Krogsared
 Johanna Britta Johansdotter 1828-07-03 i Ryd, Grimshult
Barn: Johanna Potentia f 1854, Anna Mathilda f 1856, Johanna Beata f 1858,
 Josephina Petronella f 1860, Per Johan f 1863 och Emanuel f 1865

Familjen kom från torpet Ryd i Grimshult. 1869 hittar vi dem i Hultastugan.

Johannes Olsson och hans hustru fick 1869 torparekontrakt enl nedan (utdrag)

”Undertecknade ägare af 1/6dels mtl No 1 Stora Grimshult antager härmed Johannes Olsson och des hustru under Gunnastorp till torpare å vårt ägande torplägenhet så kallad Nybygget mot följande vilkor.

1. torplägenheten får tillträdas genast emot en öfverenskommen skatt eller arände af trettio tre riksdaler 33 öre rmt årligen som skall betalas den 14 mars hvarje år.
2. torparen skall underhålla alla de gärdesgårdar som tillhöra ägaren af nämnde hemmansdel samt hafva noga tillsyn till de kreatur som äro på bete å marken tillhörande hemmanet i likhet med de öfriga torparne. Hvad järsle som behöfs för nämnde stengsel får torparen hemta å hemmanets skog efter anvisning liksom ellebrand till husbehov skall torparen erhålla fritt efter utvisning dock skall de vara der som sådant finns närmast beläget.
5. torparen får inte från torpet bortföra foder eller gödsel på något vilkor.
6. torparen Johannes Olsson och hans hustru eller dess rättsinnehafvare och dennes barn äga en orubblig besittning i deras lifstid då di fullgör di skyldigheter som förestående kontrakt innehåller.
7. Så många hus som finns å nämnde torplägenhet eger Johannes Olsson och hans hustru samt vid ett blifvande afträde sjelf disponera dem.

Anders Bengtsson o Bengta Andersdotter i Möllnegård

1869-1901

Johannes Olsson (Olausson) född 1842-08-13 i Kalf
 Inger Christina Johansdotter 1835-11-21 i Ryd

Barn: Johan August f 1866, Emanuel f 1868, Olivia Mathilda f 1871, Alfred f 1872, Josefina f 1874, Carl Julius f 1875 och Otto f 1879.

Johannes och Inger Christina hade gift sig 1864 och kom från torpet Krogstorp i Gunnarstorp, där deras två äldsta barn föddes. Inger Christina var dotter till torpare/murare Johannes Grimberg och Petronella Johansdotter, på Ryd i Grimshult.

I juli 1877 råkade torpet ut för en åskbrand där hus och löseegendom förstördes. ”Församlingen beviljade såsom gåfva åt Johannes Olsson under Grimshult 2 tunner Råg samt 25 kronor i Penningar”.

1901 flyttade Johannes Olsson, hans hustru och yngste sonen Otto till Harplinge. De äldre barnen hade då redan flyttat hemifrån, Josefina och Carl Julius till Amerika 1893. Emanuel dog 1951 i Dalsland och Otto 1952 i Halmstad. Efter 1901 förekommer inte namnet Nybygget längre i kyrkoböckerna.

RYD i Stora Grimshult – kallas ibland för Grimshults torp och även Tornet

1826-1854

Johannes Eskilsson/Grimberg född 1804-02-07 i Lynga, Okome död 1840
 Petronella Johansdotter 1801-11-17 i Grimshult 1886

Barn: Beata Christina f 1826, Johanna Brita f 1828, Olof Johan f 1831, Helena Beata f 1833, Inger Christina f 1835, Emanuel f 1839 d 1838 och Johannes f 1840.

Johannes och Petronella gifte sig 1825 och bodde det första året i stugan under Sjösgårde. Johannes var både torpare och murare. Hantverkare brukade ta sig ett annorlunda efternamn och det är väl troligt att han tyckte efternamnet Grimberg passade bra eftersom han bodde i Grimshult.

Äktenskapsbetyg: Drängen Johannes Eskilsson i Okome, som säger sig vara sinnad ingå äktenskap med Petronella Johansdotter i Grimshult i Vessige pastorat, lämnas härmed det Bevis att han är född år 1804 den 7 februari, har någorlunda fastän ofullständig kristendomskunskap, har ordentligen nyttjat salighetsmedlen, är till lefvernet ärlig, samt såvitt mig veterligt är fri från all annan äktenskapsförbindelse än den ofvan anförda fri och ledig. Han rekommenderas därför hos Herr Prosten och Kyrkoherden i Vessige till benäget vinnande av sitt åsyftade ändamål, liksom ock honom önskas all sällhet i tid och evighet. Okome prästgård den 21 jun 1825.”

1840 dog Johannes av lungdot. Han blev 36 år. Änkan gifte inte om sig. Hon stod kvarskrivnen på Ryd till sin död 1886, då 85 år gammal. Hon fick ofta bidrag av församlingen till sitt uppehälle och till annat som t ex täckning av sitt hus och sängkläder. Det hände att hon fick avslag på sin begäran, då församlingen ”ansåg att hennes barn borde träda till hennes hjälp”.

Uppgifter ur bouppteckningen 1840: Tillgångar 125 rdr, varav 2 kor värda 42 rdr. Det fanns murarerskap och fordringar på murning. Han var mycket skuldsatt, 134 rdr, och det fanns uppräknade många fordringsägare runt omkring i socknen.

Sonen Olof Johan Grimberg hittar vi så småningom i Lilla Grimshult. Johannes Grimberg gifte sig 1863 med Johanna Beata Nilsson och de hittar vi på torpet Vägbro, Gunnarstorp. Johannes var inblandad i knivslagsmålet i Sjöaslätt 1894 (läs om händelsen i Hallandsbygd 1994-95 sid 93).

Beata Christina gifte sig 1851 med Johannes Mårtensson, f 1826 och de flyttar till Krogsred. Inger Christina gifte sig 1864 med Johannes Olsson på Nybygget och Helena Beata med Christoffer Carlsson fr Askome. 1890 är de bosatta i Glostorp.

Dottern Johanna Brita gifte sig med Bengt Persson 1854. De brukade torpet i 10 år och flyttade sedan först till torpet Nybygget och sedan till Hultastugan.

1854-1864

Bengt Persson född 1830-01-17 i Krogsred
 Johanna Brita Johansdotter 1828-07-03 i Ryd
Barn: Johanna Potentia f 1854, Anna Mathilda f 1856, Johanna Beata f 1858, Josephina Petronella f 1860 och Per Johan f 1863.

1864-omkr 1880

Bengt Christiansson född 1814-06-08 i Askome
 H3 Stina Lena Berthildsdotter 1821-11-21
Barn: Carl Johan f 1843, Bengt Johan f 1844, Carl Henning f 1863 d 1863 och Johan Elof f 1865.

Familjen kom till torpet 1864 från att tidigare varit ”skrivna på socknens slut”, dvs saknat fast bostad sedan 1860, då de lämnat torpet Nybygget. 1876 bodde familjen fortfarande kvar på Ryd kan vi förstå av ett sockenstämmoprotokoll, där de beviljades i extra bidrag ¼ tunna råg, ¼ tunna korn, ¼ tunna havre samt 5 kronor. Makarna fick bostad i Hultastugan någon gång omkr 1880.

1874?-1907

Lars Persson född 1822-05-31 i Gunnarp död 1900
 Petronella Arvidsdotter 1834-11-22 ”
Barn: Anna Eleonora f 1861 i Fnattagård, Bengt Johan f 1863 i Kungsgård d 1898 och Carl Alfred f 1874 i Ryd d 1907.

Även denna familj var fattig och fick fattigunderstöd av församlingen. Båda sönerna kallas torpare i husförhörslängden, men de dör unga; Bengt Johan 35 år gammal i lunginflammation och Carl Alfred 33 år gammal av tuberkulos. Carl Alfred gifte sig 1905 med Maria Sofia Andersdotter f 1867 i Krogsred, som hade en dotter, Johanna Matilda f 1896. Änkan och hennes dotter flyttade till Alfshög efter mannens död 1907.

Dottern Anna Eleonora gifte sig 1887 med Johan Oscar Eliasson och de tog förmodligen hand om brukningen av torpet.

1887-1889

Johan Oscar Eliasson född 1852-12-27 i Gunnarp
 Anna Eleonora Larsdotter 1861-10-11 i Fnattagård
Barn: Carl Leonard f 1889 d 1895, Jenny Elisabeth f 1888 och Hildur Charlotta f 1892 d 1895.

Familjen flyttade till Lilla Grimshult 1889 och blev hemmansägare där.

Rester av en jordkällare på platsen för torpet Ryd

GRIMSHULTS TORP

Nedanstående familjer bokfördes under rubriken Grimshults torp i kyrkoböcker och mantalslängder men också under Åstugan, Åstugan/Korpastugan, Dalastugan, Stugan vid Näset, Stugan vid Nybygget, Sparfästugan och Stugan.

f.1748-1772

Bengt Erlandsson	född 1700	död 1772
Agnes Larsdotter	1698	1748

h2 Börta Larsdotter

Barn: Carl f 1730 d före 1772, Kierstin f 1733, Lars, Anna f 1752

Bengt från Hukered (åbon på gård 2 i Hukereds-häftet) och Agnes från Krogsred gifte sig 1722. När Bengt gifte sig 1748 med sin 2:a hustru, var de båda bosatta på Grimshults torp. Dottern Kierstin hade gift sig med rotebåtsmannen Jöns Enegren, och sonen Lars var soldat enligt bouppteckningen 1772. Anna gifte sig 1787 med rotebåtsman Swen Sparf i Dalastugan.

Bengt Erlandsson o dottern Kierstin bokförs under Korpastugan omkr 1768 -1770 och i torp under L Grimshult 1768. Omkr 1776-1790 är Kierstin bokförd i Korpastugan först med sin man Jöns Enegren och sedan som änka.

Uppgifter ur bouppteckningarna:

1748: Tillgångar 28 daler, varav 3 kor värda 21 daler. Skulder 16 daler

1772: Tillgångar 19 daler, skulder 1 daler. Nu fanns det inte längre några djur på torpet. Det mest värdefulla i boet var en rå kohud, som värderades till 3 daler.

omkr 1770-1812

Sven Larsson Sparf	född 1720 omkr	död 1801
Anna Hansdotter	1718 omkr	1797

Barn: Lars f 1753 och Anna Christina f 1754

Sven och Anna gifte sig 1744. De är bokförda under Åstugan 1768 och i Dalastugan 1791-1796 i husförhörslängder, men i stugan vid Nybygget i mantalslängder.

Uppgifter ur bouppteckningen 1801: tillgångar 15 daler, varav 1 ko värderad till ca 8 daler, och skulder 5 daler. Sven Sparfv avled "på Grimshults torp".

Dottern Anna Christina var vanför och oförmögen till arbete. Hon bodde tillsammans med sina föräldrar, och även sedan de dött, först i stugan vid Nybygget som ibland kallas Dalastugan, ibland Grimshults torp, och sedan i Nybygget Hon dog 1812, 57 år gammal i tvinsot (likn. lungsot) i "stugan vid Näset". Både hennes föräldrar och hon själv fick tigga till sitt uppehälle.

1788-e 1796

1788 flyttade en ny rotebåtsman Sven Sparf med hustru in i stugan vid Nybygget. De hade gift sig 1787. Anna var dotter till Bengt Erlandsson, Grimshults torp.

Sven Magnusson Sparf född 1762-11-19
 Anna Bengtsdotter 1752-08-01 död 1820
Barn: Inger Britta f 1788 och Christian f 1791

I vigselboken är antecknat: "blevo boende i Grimshults torp" (kallas Åstugan i husförhörslängden, Korpastugan i mantalslängden). 1811 var de bokförda i Dalastugan, 1812 i Korpastugan, 1813 i Stugan. När Sven tjänstgjorde som båtsman fick Anna utfattig och sjuk, tigga för sitt uppehälle. Anna tillhörde 1819 3:e klassens fattighjon, dvs hon fick i "tvenne omgångar för året, 10 kappar säd samt såfwelpenningar med 4 runstycken Banco för hwarje lefwererad kappa".

Ur bouppteckning 1820: Tillgångar 9 daler och skulder 5 daler. Inga kreatur. Anna dog "på Grimshults torp"

Dottern Inger Britta Svensdotter, Näset gifte sig 1817 med Nils Mattisson från Skrea. Nils kallas torpare och de bokförs under Åsastugan.

1817-1862

Nils Mattisson född 1781-07-20 död 1838
 Inger Britta Svensdotter 1788-03-07 1862
Barn: Märten f 1817, Anna Beata f 1820, Anna Christina f 1822, Anna Johanna 1829

Ur bouppteckningen 1838: Tillgångar 34 daler och skulder 32 daler. Familjen ägde sina "hus på torplägenheten: 1 framhuslänga med 2 små fönster 9 aln lång, 1 uthuslänga 14 aln lång", värderade till 6 daler. Kreatur: 2 kor och 1 liten kalv. Bland skulderna ingick kronoskatt för år 1837 med ca 2 daler, "46 famnar stenvmur eller gärdesgård utgörande utskylden eller skatten för torplägenheten" ca 5 daler.

Dottern Anna Christina dog i Åsastugan 1854. Anna Beata förekommer i dokumentationen om Järnbo (se Lia-häftet). Hon levde som fattighjon i stugan Slätta Eke i Järnbo i varje fall från 1857. Hon dog 1895.

Rotebåtsmännen Sparf/Sparv

Båtsmännen (soldater i flottan 1700 och 1800-t) i Grimshults rote fick namnet Sparf. I centrala soldatregistret har vi hittat följande 5 rotebåtsmän i Grimshult: Hans Olsson Sparf f 1713, Sven Larsson Sparf f 1720, Sven Magnusson Sparf f 1762, Carl Hansson Sparf f 1806, Christian Magnusson Sparf f 1838. Två av dem känner vi igen från husförhørs- och mantalslängderna, se ovan. De andra tre kan ha varit bosatta i andra församlingar, vilket man kunde vara.

LILLA GRIMSHULT – Olof Svenssons gård - Grimshult 2

Enligt mantalslängden 1688 brukades Grimshults båda cronogårdar då av åbor med samma namn, Jöns Bengtsson. Jöns i Lilla Grimshult flyttade till Drängsered 1697 och efterträddes av Nils Bengtsson med hustru Ingierd. Mannen dog efter något år och änkan gifte om sig 1699 med Tore Joensson från Björbäcksered. Troligen var Tore son till Joen Torsson som brukade en av gårdarna i Björbäcksered från 1674.

Tore gifte om sig 1708 med pigan på gården, Anna Bendixdotter. Anna var dotter till Bendix Nilsson i N. Möllan, f omkr 1658 d 1724 i Drängsered.

1699-1735

Tore Joensson (Jönsson) född 1665 omkr död 1746
 Ingierd Bengtsdotter
 h2 Anna Bendixdotter
Barn: John f 1701 d 1722 och Ingier f 1714.

Sven Larsson berättar i hembygdsboken om Tore Jönsson, sid 131. Dottern Ingierd gifte sig 1731 med Jeppe Nilsson från Lia och de övertog gården.

1735-1772

Jeppe Nilsson född 1708 omkr död 1790
 Ingierd Toresdotter 1714 1771
Barn: Kierstin f 1733, Jöns f 1742, Regina f 1747 och Anna Stina f 1756

Dottern Kierstin gifte sig 1750 med Börge Olofsson i L Bjerrome, Jöns övertog gården 1772, Regina gifte sig 1765 med Sven Torstensson i Björbäcksered och Anna Stina gifte sig 1775 med Helge Larsson i Åhs.

Ur bouppteckningen 1771: 2 hästar (35 daler), 5 kor, 2 stutar och 5 ungdjur (75 daler), 12 getter (16 daler), 16 får (21 daler) och 3 grisar (3 daler). Tillgångar 443 och skulder 55 daler, varav kronoskatt för år 1770 med 10 daler.

Av berättelsen om Tore Jönsson framgår att han hade ekonomiska bekymmer i början av 1700-talet, men av bouppteckningen ovan att döma, var det inte så för sonen Jeppe. I bouppteckningen 1790 framgick att Jeppe hade testamenterat allt han ägde till sonen Jöns och hans hustru, ”som vårdade honom i ålderdomen”, men då var all rikedom borta och det var brist i boet.

1772-1799

Jöns Jeppesson född 1742-11-26 i L Grimshult död 1818
 Malena (Malin) Sörensdotter
Barn: Ingierd f 1777 och Sören f 1782

Malenas föräldrar bodde också på gården: Sören Olofsson f 1714 i Kungsgård och död 1797 i Lilla Grimshult och Regina Olufsdotter. Jöns Jeppesson ”födes av medlidande” i sonen Sörens familj till sin död 1818.

Ingierd gifte sig 1796 med Johannes Jönsson och de övertog gården, som då var på 1/8 mtl. Johannes var son till Jon Svensson och Martha Bengtsdotter i Stora Grimshult (se gård 2).

1799-1820

Johannes Jönsson född 1761-03-18 i Grimshult död 1836
 Ingierd Jönsdotter 1777-02-13 i L Grimshult 1817

Barn: Mårten f 1799, Anders f 1809 och Johannes f 1812.

1804 delades gården i 2 delar à 1/16 mtl och Ingierds bror Sören, som gifte sig med Christina Arfvidsdotter samma år, tog över den ena delen. Ingierd dog i en bröstsjukdom, 40 år gammal. Johannes bodde kvar i sonen Mårtens familj på undantag från 1820.

Uppgifter ur bouppteckningen 1817: Tillgångar 375 rdr och skulder 11 rdr.
 Kreatur: 2 hästar (37 rdr), 4 kor och 1 kalv (40 rdr), 3 svin (4 rdr), 9 får (13 rdr).
 Det var ett stort bo med många saker.
 Bouppteckningen 1836: Tillgångar 52 rdr, skulder 186 rdr. I skulderna ingick
 ”sonen Mårtens fordran för husebrist enligt husesynsinstrumentet 75 rdr,
 undantagsskatten från 1820 till 1835, 2 rdr om året, 28 rdr och utbetalningar för
 smör under 14 år” ca 4 rdr. Dessutom hade man satt upp som skuld till Mårtens
 familj ”för skötsel och besvär i 15 år” 50 rdr.

1804-1847

Sören Jönsson född 1782-04-01 i L Grimshult död 1848
 Christina Arfvidsdotter 1779-12-18 1823

Barn: Mårten f 1805, Anders f 1807, Anna Johanna f 1811, Regina f 1813, Inger Christina f 1818 och Jöns f 1821.

Christina dog 44 år gammal i vattusot. Sören blev 66 år gammal, han dog genom ”fall från höskullen”.

Uppgifter ur bouppteckningen 1823: Tillgångar 190 rdr och skulder 28 rdr.
 Kreatur: 1 häst, 3 kor, 3 ungdjur, 2 getter, 7 får och 2 grisar. Också i detta bo
 fanns många saker.

1820-1847

Mårten Johansson född 1799-05-13 i L Grimshult död 1870
 Anna Lena Andersdotter 1798-02-09 i Askome? 1870

Barn: Johanna Severina f 1821, Anna Lovisa f 1822, Johanna Maria f 1824, Inger Malena f 1826 d 1828, Johan Aron f 1828 d 1829, Anna Sophia f 1830, Johan Aron f 1834 d 1846, Anna Severina f 1836 d 1836 och Carl Johan f 1841.

Mårten och Anna Lena från Ledgård i Askome gifte sig 1821. De fyra barnen dog av andtäppa, engelska sjukan, slag resp rödsot.

Det var förmodligen makarna som friköpte gården från kronan, i varje fall ägde de gården 1847, då de sålde den till Mårtens kusin Jöns Sörensson med undantagskontrakt:

”Vid det köp som är avslutat emellan undertecknade om kronoskattehemmanet Grimshult 1/8 dels mantal, hafva vi överenskommit om följande undantag, att säljarne Mårten Johansson och dess hustru Anna Lena Andersdotter i deras lifstid skola njuta

1. Den sk kallade Högåkern och Långåkern samt Nolgårdsåkern med äng bestående af ½ tunneland inalles och till höskörd Stenlyckan, som beräknas till omkring 4 enspända lass och humlegården uti Körsbärslyckan samt till fritt begagnande efter

förefallande behof och afyttring den så kallade Sjöaböketskogen jemte rättighet att begagna enskilt hvad skog som finnes i Stenlyckan, äfvensom fritt mulbete för 2ne kor, å 4 st får få mat uti in som utägor.

2. Till boningshus förstugukammaren med loftet deröfver och öfver köket och fri tillgång till kök och bakugn samt dito uthus den södra längan med undantag af den westra porten som köparen får begagna mot det att säljaren får aftröska sin gröda på wanliga logen.

3. Betalas årligen till hemmansägaren såsom skatt för detta beting En Riksdaler Banco.

Om detta allt warde Mårten Johansson och dess hustru härigenom på det kraftigaste försäkrade, att deras rättigheter skola gälla i bådas lifstid utan afdrag wid enderas död och icke rubbas i fall hemmanet medan de lefwa gingo oss på något sätt ifrå utan åtfölja dess ägare eho han wara må.

Grimshult den 10 September 1847

Jöns Sörensson med hand i pennan, Johanna Christina Bertilsdotter med hand i pennan

Mårten och hans hustru levde till 1870. De dog den 12 resp 13 februari.

1847-1884

Jöns Sörensson född 1821-08-21 i L Grimshult

Johanna Christina Bertilsdotter 1814-07-13

Barn: Johan Edvard f 1853 d 1854 och Johan Aron f 1855 d 1855

Jöns och Johanna gifte sig 1845. Johanna var då bosatt i Holmelia i Drängsered. Deras två pojkar dog i späda ålder.

De sålde en del av gården 1862 till Sven Johan Bondesson och hans hustru för 833 rdr 33 öre. Sven Johan f 1821 och hustrun Anna Lena Bengtsdotter f 1816 gifte sig 1851 i Askome. De hade två barn: Johan Adolf f 1850 och Anna Beata f 1855. Redan 1863 är de bokförda ”på socknens slut

1883 dog Johanna Bertilsdotter. Makarna bodde då på undantag. Gården såldes 1884 till Olof Grimberg. Jöns kallas senare fattighjon och avled 1908 på fattighuset.

Laga skiftet 1866-1868

Laga skiftet i Lilla Grimshult påbörjades 1866 (i Stora Grimshult redan 1843!). De två gårdarna var då kronoskattegårdar, dvs tidigare kronogårdar som sålts till enskilda bönder. Under tiden som laga skiftet pågick skedde en hel del fastighetsaffärer och när skiftet var avslutat fanns följande fastighetsägare:

A. 1/64 mtl Bengt Johan Berthildsson (köpt av Bengt Johan Christiansson 1867)

B. 1/32 mtl Elin Bengtsdotter

C. 1/16 mtl Jöns Sörensson

D. 1/64mtl August Andersson

E. 1/8 mtl Erik Magnus Johansson

(samt Mårten Johansson med hustru, undantagsfolk)

Beslutades vid skiftet, att Elin Bengtsdotters gård (på tomt 296) och Erik M. Johanssons gård (tomt 51) skulle vara kvar på samma ställe men de övriga tre flyttas ut. Jöns Sörensson, August Andersson och Bengt Johan Berthildsson hade gemensamma åbyggnader (på tomt 51), som beskrivs så här i laga skifteshandlingarna:

"Manbyggnaden: 54 fot lång, 19 fot bred och 8 fot hög inredd till förstuga, 3ne stugor med spisar, 2ne kök med spisar och bakugnar, 2ne herbergen samt wind.
Ladugården: Den stora längan 54 fot lång, 20 fot bred och 7 fot hög, indelt till 2ne fähus, 2ne lador, 2ne logar och 2ne korngolf.
 Den lilla längan 46 fot lång, 16 fot bred och 6 fot hög, indelt till 2ne portar, 1 loge och ett fähus.
 Alla husen täckta med halm och på hög stenfot samt i hjälpligt stånd. Del i brunn.

Även fastigheterna i Lilla Grimshult genomgick ytterligare många köp och försäljningar fram till sammanläggningen år 1961 av Grimshult 1, Grimshult 2 och Ås 2:8 till **Grimshult 3:1**. Bl.a. Hugo Wennerholm ägde flera av fastigheterna i början av 1900-talet.

A. Grimshult 2:2. Bengt Johan Berthildsson, f 1833 i Krogsred, och hustrun Anna Sofia Bengtsdotter, f 1844 i Okome, flyttade till Grimshult 1867 från Okome och flyttade till Tyskland 1870.

B. Grimshult 2:3. Elin Bengtsson var änka efter Lars Persson. Makarna flyttade till Grimshult 1863 från Krogsred tillsammans med två barn. Mannen avled 1866.

Ur bouppteckningen 1866: Tillgångar 457 rdr, varav kronoskattehemmanet 1/32 mtl värderat till 350 rdr och "årets inbringade skörd? ..bestående av säd, poteter, hö och halm" ca 20 rdr . Inga kreatur upptagna. Skulderna uppgick till 311 rdr.

1863-1890

Lars Persson	född 1819-09-07	död 1866
Elin Bengtsdotter	1820-02-11	1890

Barn: Pernilla Carolina f 1848 i Abild och Carl August f 1863 i Krogsred.

Sonen Carl August kallas skräddare och bodde kvar på gården. Han gifte sig 1887 med Johanna Beata Eriksdotter, f 1858-05-24 i Vinberg. De fick en son, Erik Leander f 1888-09-14. Carl August dog 1888 i "maginflammation". Han blev 25 år.

Dottern Pernilla Carolina hade gift sig 1870 och hon och hennes man Johan Nilsson från Björsered arrenderade först gården och blev senare ägare till den. 1889 flyttade de till Krogsred.

1870-1889

Johan Nilsson	född 1846-04-06 i Abild
Pernilla Carolina	1848-03-16 "

Barn: Nils Ludvig f 1870 d 1870, Carl Julius Ludvig f 1874 och Frans Herman f 1879

1889-1897

Johan <u>Oscar</u> Eliasson	född 1852-12-27 i Gunnarp	död 1893
Anna Eleonora Larsdotter	1861-10-11 i Fnattagård	

Barn: Carl Leonard f 1889 d 1895, Jenny Elisabet f 1888 och Hildur Charlotta f 1892 d 1895. De två barnen dog av difteri.

Johan Oskar var torpare i Ryd 1888-1889. Änkan och hennes dotter flyttade till Gunnarstorp 1897, där Anna blev "husägare". Gården såldes till Olof Grimberg.

Uppgifter ur bouppteckningen 1893: Tillgångar 998 kronor, varav fastigheten 1/32 mtl, taxerad till 700 kronor, kreatur: 2 kor (80 kr), 2 kalvar (30 kr) och 1 får med lamm (8 kr). Skulder 1.232 kronor.

C. Grimshult 2:4 Jöns Sörensson sålde gården till Olof Johan Grimberg, Brogård i Sjönevad, som flyttade till Lilla Grimshult med sin familj 1884.

1884-1902

Olof Johan Grimberg född 1831-02-07 i St Grimshult död 1902
 h2 Beata Christina Olsdotter 1835-12-31 i Ljungby 1900
Barn: Julius Sigfrid f 1871, Anna Potentia f 1875 d 1891 och Oskar Leander f 1878.
 Dottern Hedvig Charlottas, f 1855, oåson Johan Birger f 1879 bodde också på gården till 1892.

Olof var son till torpare/murare Johannes Eskilsson/Grimberg och Petronella Johansdotter i Ryd. Hans första hustru, Johanna Petronella Jönsdotter, dog 1871 och han gifte om sig med barnmorskan Christina Olsdotter.

1889 köpte Olof Grimberg också 1/6 mtl Stora Grimshult 1:3, där hans son Oscar senare blev hemmansägare. Olof dog 71 år gammal av lungshot.
 Mellan åren 1888 och 1892 var Karolina Andersson, f 1850 i Kalv inhyses på gården och förmodligen också piga. Hon födde under den här tiden oåsonerna Anders, 1888, och Carl Ludvig, 1891. Den senare dog efter någon månad men Anders tillsammans med sin mor har vi stött på förut i våra berättelser, dels på Häståsen och dels i Lia

Uppgifter ur bouppteckning 1900: Tillgångar 874 rdr, varav en fordran på sin make 475 rdr. Skulder 60 rdr. Kreatur: 3 st får med lamm samt 6 höns.

Det var endast Beata Christinas kvarlåtenskap som upptecknades, eftersom hon hemställt om boskillnad. "Förening var upprättad makarna emellan att hustrun bekom 2000 kronor till försörjning på sin lifstid".

D. Grimshult 2:5 Nils August Andersson och hans hustru flyttade som nygifta till Grimshult 1867 från Gällared. August var son till Anders Sörensson och Helena Nilsson, Lia.

1867-1894

Nils August Andersson född 1844-08-13 i Lia 2
 Severina Persdotter 1848-04-21 i Morup
Barn: Augusta f 1868, Anna Petronella f 1872, Carl Adolf f 1876, Anders Hugo f 1884, Per Aron f 1886 och Jenny Charlotta f 1889.

Äldsta dottern Augusta reste till Amerika 1888. De övriga i familjen flyttade till Rävige, Okome 1894 och arrenderade ut gården, se under 2:6.

E. Grimshult 2:6 Eric Magnus Johansson hade gift sig 1856 med änkan Helena Nilsson, moder till Nils Aug Andersson, se ovan.

f 1862-1870

Eric Magnus Johansson född 1820-11-12 i Krogsred
 Helena Nilsson 1807-04-05 i Lia 2

Makarna flyttade till undantag omkr 1862, 1870 sålde de gården till Nils August Andersson, som förmodligen då flyttade till 2:6. Makarna dog båda 1880. Anderssons familj flyttade till Okome 1894, se ovan, och arrenderade ut gården.

Bland lagaskifteshandlingarna finns en beskrivning över Eric Magnus Johanssons åbyggnader, som skulle ligga kvar på sitt gamla ställe efter laga skiftet.

"Manbyggnaden: 40 fot lång, 20 fot bred, 8 fot hög. Inredd till förstuga, stuga med spis, kök med spis och bakugn, herberge samt vind, täckt med halm på stenfot. Ladugården: 74 fot lång, 22 fot bred, 7 fot hög, indelt till kornlada, loge, stall, port, lahus och hölada, täckt med halm, alla husen i hjälpligt stånd. En särskild murad källare. Del i brunn. Någon fruktträdplantering. Humlegård."

I beskrivningen till ekonomiska kartan 1925 ser vi, att nu fanns endast 1 gård kvar i Lilla Grimshult – 2:6. Hela Lilla Grimshult ägdes av Yngeredsfors Kraft AB med arrendatorer av hela hemmanet på sammanlagt 130,8 ha (varav endast 2,5 ha åker), först Carl Johan Andersson, sedan Gustaf Bernhard Gustafsson och sist Matilda Kristina Johansson och hennes söner.

I början på 1960-talet lades hela Grimshult 1 och hela Grimshult 2 samt Åhs 2:8 samman till fastigheten Grimshult 3:1. På 1970-talet stod Lantbruksnämnden som ägare och numera är det Svenska Kyrkan som äger Grimshult.

1908-1926

Carl Johan Andersson född 1873-08-02 i Skällinge

Anna Josefina Larsdotter 1871-05-23 i Ullared

Barn: Jenny Amanda f 1899, Anders Petter f 1903, Gustaf Reinhold f 1908 och Per Edvin f 1911.

Barnen var födda i Lunnabohl, där familjen varit åbor. 1926 flyttade makarna och sonen Anders Petter till Gunnarstorp.

1924 delades fastigheten 2:5 i 2:11 och 2:12 och 2:6 delades i 2:13 och 2:14.

Fastigheterna såldes i början på 1900-talet till Yngeredsfors Kraft AB men gården brukades fortfarande av en arrendator, nu av Gustaf Bernhard Gustafsson som flyttade in 1925 från Askome med hustru och 12 barn. Ytterligare ett barn föddes i Lilla Grimshult.

1926-1940

Gustaf Bernhard Gustafsson född 1887-04-11 i Gunnarp

Augusta Charlotta f Persdotter 1884-05-12 i Skrea

Barn: Per Johan f 1908, Astrid Dagny Paulina f 1911, Gösta Daniel f 1912, Erik Halvor f 1914 och Elis Gustaf f 1915 i Skrea, Märta Helene f 1916, Otto Lennart f 1918, Sture Arnold f 1919, Kjerstin Magdalena f 1921, Svea Gertrud f 1922, Syster Dagmar Maria f 1923 och Greta Alfhild f 1925 i Askome samt Sven Göte Gideon f 1927 i Grimshult.

1941-2012

Matilda Kristina Johansson född 1893-10-02 i Abild död 1979

Barn: Gustaf Sigurd f 1921, John Erik Valdemar f 1923, Anna Margareta f 1925, Carl Sture Evald f 1928, Elsa Ingeborg f 1930 och Rolf Göte Sigvard f 1934.

Barnen var födda i Abild, där fadern, Johan Sigfrid Johansson f 1888 i Drängsered, var torpare. Fadern dog 1935.

Som hjälp med gården hade Matilda sin svåger Albert Birger Johansson, f 1890 i Abild, och sin kusin Oskar Artur Johansson, f 1911 i Abild, som också flyttade från Abild 1941. Albert Birger stannade kvar på gården till sin död 1965. Artur gifte sig med Evy Bengtsson, f 1916. Han blev åkeriägare och köpte en fastighet i Lia 1954, där makarna bosatte sig.

Sonen John Erik Valdemar gifte sig 1951 med Doris Evelyn Mandin och de flyttade till Drängsered, där han avled 2000 i Ramnared. Dottern Margareta gifte sig 1948 med Åke Pettersson, f 1921 i Sparvastugan. De var bosatta i Björbäcksered, där de båda avled 2003 resp 2011.

Sönerna Gustaf, Sture och Rolf stannade kvar på gården. 1953 byggde de nytt bostadshus och 1980 köpte de tomtmarken runt husen om 3.575 kvm från fastigheten 3:1 (föret 2:6) av Lantbruksnämnden. Fastigheten fick ny beckning Grimshult 3:4.

Gamla bostadshuset från två håll

Ekonomibyggnaderna

Det finns många ståtliga cypresser i Lilla Grimshult

bostadshuset från 1953

2012 såldes fastigheten till Leif Arne Boman f 1952 i Falkenberg och Lena Britt-Marie Tell f 1961 i Vinberg. Köpesumma 525.000 kronor (tax.v. 466.000)

Från Krogsredsvägen är det fortfarande möjligt att till fots ta sig till den forna gården Lilla Grimshult på den gamla Grimshultsvägen, uppför "Bratteli", förbi sjön och sen fortsätta en bit på den "nya" grusvägen.

Går vi istället den nya Grimshultsvägen ända från Krogsredsvägen stöter vi på rester av "Augusts kolugn" vid vägen.

Rester av Augusts kolugn,
till vänster skymtar
Grimshultsvägen
(bild 2012)

Kolugnen låg på mark som tillhörde Bjerrome by och som numera ägs av Per Pettersson i Bjerrome. Det var August Persson i Ekedal, Askome som tillsammans med sin son Erik hade uppdraget under 2:a världskriget att få fram kol. August Persson var född 1886 i Älekulla, Västergötland. Han kallas "afsöndringsägare" i församlingsboken. 1956 flyttade han och hustrun Karolina f 1900 till Lyngen 1:2 (vid Yngerredsvägen). August Persson dog i Lyngen 1965.

HULTASTUGAN - torp/gård på Glostorp 1:6, senare Glostorp 1:16 och 2:1
stavades förr Holtastugan eller Håltastugan (ungefär: stugan/torpet vid hållplatsen)

Första gången vi ser namnet Hultastugan i husförhörslängderna är 1767, när Ingeborg född omkr 1740 bokförs där. Därefter hittar vi inte någon boende på den här platsen förrän 1851, då Johannes Christensson får lagfart på fastigheten. Johannes och hans hustru flyttade in från Alfshög. Efter mannens död flyttade änkan och barnen till Ljungby.

1851-1853

Johannes Christensson	född 1819-03-30	död 1853
Elisa Lovisa Bondesson	1819-07-20	

Barn: Nils Adolph f 1851 och Johanna Christina f 1854

Uppgifter ur bouppteckningen 1853: Tillgångar 644 rdr, varav kreatur: 3 kor och 4 får värda 47 rdr, hö och halm för 20 rdr samt fordringar för sammanlagt ca 525 rdr (varav en fordran på nästa ägare Andreas Hansson på 333 rdr). Skulder 338 rdr.

Andreas Hansson flyttade in från Okome 1853 och hans blivande hustru Petronella från Yttregård i Askome. De gifte sig 1855. 1864 flyttade familjen till Lunnabohl.

1853-1864

Andreas Hansson född 1819-05-17
 Petronella Arvidsdotter 1827-02-16
Barn: Helena Beata f 1857 och Johan Alfred f 1860

Under några år sker nu en del in- och utflyttningar i Hultastugan och det blir mycket rörigt i husförhörlängderna. Laga skiftet pågår mellan 1861 och 1864.

Bl.a. fd torpare Johannes Svensson flyttade till Hultastugans marker med sin hustru. Hans stuga, ev torp, låg intill Krogseredsvägen/gamla Yngeredsvägen. Han hade varit torpare i Glimmingen i Väby endast något år. Dessförinnan var han antecknad "på socknens slut", dvs han hade ingen fast bostad. Familjen antecknades som utfattig från 1870.

1865-1891

Johannes Svensson född 1820-10-22 i Lundsgård, Sörby 1891
 h2 Johanna Beata Andersdotter 1836-09-20 " 1900
Barn: Anna Christina f 1865, Sven Elof f 1869 och Anders f 1873.

Johannes var son till Sven Bengtsson och Elin Larsdotter och Johanna Beata var dotter (tvilling) till Anders Carlsson och Anna Christina Nilsson i Lundsgård. Johannes kallades ofta "Sörlunnen", han kom från Sörby lund. Hans första hustru var Johanna Beata Olsson, f 1830 d 1864.

Hans 2:a hustru antecknas som "svagsint" eller sinnessjuk från 1895. Hon var intagen i Lunds hospital sept 1897-1899. Sonen Sven Elof flyttade till Amerika 1895. Anna Christina var bosatt i Skrea, när hon dog 1947.

Anders känner vi igen som "Anders i Dalen". Anders lät bygga sig en liten stuga i Hultastugans skog år 1940, nära den plats där hans föräldrars stuga hade stått. Ägaren av gården Hultastugan, Erik Johansson, hade lovat Anders att han skulle få bo där så länge han levde. (Läs om Anders i Lia-häftet)

1869-1871 arrenderades Hultastugan av Bengt Persson f 1830 och hans hustru Johanna Brita Johansdotter. De kom från Nybygget i Stora Grimshult och var fattiga under den här tiden men beviljades kontanter och säd av församlingen. 1871 flyttade de till Hukered, där vi kan läsa om familjen och den gård som stannade i släkten till 2001, när Bengt Perssons sonson "Per i Hukered" dog.

Från 1872 arrenderades Hultastugan av Bengt Johan Nilsson, som flyttade in från Hukered.

1872-1879

Bengt Johan Nilsson född 1837-12-03 i Askome
 Johanna Lovisa Johansdotter 1834-07-22 i Fogdagård
Barn: Johannes f 1861, Carl August f 1863, Alexander f 1868, Johan Emil f 1873 och Helena Josefina f 1876.

1875 köpte församlingen Hultastugan (förmodligen av Petter Olsson) för 612 kronor 8 öre för att där upprätta ett permanent fattighus för hela socknen. Men det blev inget av med det, utan Hultastugan såldes igen med viss förlust (hembygdsboken sid 333). Torparen fick nytt kontrakt 1876 mot ett årligt arrende av 36 kronor. 1878

slapp han betala arrendet pga sin fattigdom, men han skulle lämna torpet den 14 mars 1879. Församlingen hjälpte honom med ny bostad i Lia (se Lia-häftet). 1879 köptes Hultastugan av Johan Svensson, men han flyttade inte dit förrän 1888. Av husförhörslängderna framgår att ytterligare ett par fattiga familjer inhyestes där fram till 1888.

omkr 1880-1895

Bengt Christiansson född 1814-06-08 i Askome död 1895
h3 Stina Lena Berthildsdotter 1821-11-21 1887
Barn: Johan Elof f 1865

Familjen hade tidigare bott på torpet Ryd. Paret var fattighjon.

1883-1902

Johan Aron Andersson född 1852-03-03 i Björsereds hus död 1897
Anna Beata Svendsdotter 1855 i Askome
Barn: August Julius f 1878, Adolf Sigfrid f 1881, Nils Bernhard f 1883, Bror Carl f 1888, Anna Sofia f 1885 och Emanuel f 1892 d 1896. De två äldsta barnen föddes i Torstorp, Hukered.

Aron var son till Anders Andersson och Anna Joh Christensdotter (läs om dem i Hukeredshäftet under Torstorp). Aron kallas omväxlande torpare, backstugusittare och inhyes i husförhörslängderna. Familjen fick ständigt fattighjälp.

1888 flyttade ägaren av Hultastugan dit. Han gifte sig året efter med Anna Beata Andersdotter.

1888-1928

Lars Johan Svensson född 1843 i Dalen, Lia död 1928
Anna Beata Andersdotter 1850 i Okome 1928
Hustruns barn: Anders Ludvig f 1874, Jenny Albertina f 1877, Elida Bernhardina f 1881 och Hulda Maria f 1883

Johan var son till Sven Larsson och Malena Tobiasdotter (läs om dem och torpet Dalen i Lia-häftet). Anna Beata var tidigare gift med hemmansägare Johan Aron Andersson i Lia, som drunknade 1884, 40 år gammal. Johan och Anna Beata dog i december 1928, med 1 veckas mellanrum, av hjärnblödning resp. lunginfl.

Ur makarnas bouppteckningar:

Fastighet 5/72 mtl Glostorp No 1, taxerad till 4.500 kronor. Kreatur: 5 kor, 1 kalv, 2 grisar, 1 får och 17 höns, värderade till 1.485 kronor. Tillgångar ca 11.500 och skulder ca 4.500 kronor.

Sonen Anders Ludvig dog 1965 i Skararp, Ljungby.
Elida Bernhardina g Johansson dog 1960 i Grönelid, Ullared. Hulda Maria g Bengtsson dog 1973 i Falkenberg.

Jenny Albertina reste till Amerika 1907 med sin man och lämnade den 2-åriga sonen Erik att uppfostras av sina morföräldrar.

Gossen Erik

1915 avstyckades 1/72 mtl av gården till Sven Larsson i Århult för 500 kronor med rätt för säljaren att låta sina nötkreatur beta området. Hultastugan på 5/72 mtl, som har sina marker i två skiften, får ny beteckning 1:16. En del av husen hade flyttats till Hultastugan från ett torp i Tenlingabo, Askome

1929 övertog Erik Johansson sina morföräldrars gård. Han gifte sig 1932 med grannflickan Annie Grimberg.

1929-1990

Erik Johansson född 1905-07-18 i Hultastugan död 1990
Annie Kristalia f Grimberg 1907-08-26 i St Grimshult 1985
Barn: Greta f 1933 och Ingvar f 1935

Annie och Erik vid
Hultastugan
omkr 1930

Enl Gods och Gårdar 1945: 27,8 ha, varav 4,1 ha åker, tax.v. 9.100. Manhus byggt för över 100 år sedan. Bryggghus byggt 1939, övriga ekonomibyggnader från 1860-talet. 1 häst, 5 kor, 2 ungdjur, 3 svin, 2 får, 25 höns och 2 bisamhällen. Ägaren Erik Johansson arrenderar också Askome 8 på 34,2 har, varav 3,5 åker. 1964: tax.v. 38.600 kronor.

Annie med barnen Ingvar och Greta

Hultastugan

Bilder fr omkr 1940

Erik Johansson köpte senare det område på Näset, som han tidigare arrenderat, Askome 8:1 (Rännebacken/Knorrastugan). 1955 lät han bygga ny ladugård.

På äldre dagar drabbades Annie av sjukdom och blev bunden vid rullstol. Hon dog 1985 och Erik 1990 på Älvgården.

Nu bor Annica Eriksson f 1965, sondotter till Erik och Annie, med sin sambo Mats Lövgren f 1966 och deras dotter Jessica f 1993 i Hultastugan. Husen håller fn. på att renoveras.

Hultastugan 1979

(bild i Hallands Nyheter 1979)

WAGNSTADSHUSET – Stugan/torpet vid Näset (stavas också Wangstahuset)

Stugan/torpet bokfördes fram till omkr 1835 under Gunnarstorp, senare under Glostorp i Öfvre skogsbygden. Det nämns i mantalslängder åtminstone från 1755 men i husförhörlängderna först 1812-13. Wangstahuset var först en stuga utan ägor men blev sedan ett torp. Det låg nära Hultastugans marker, vid gamla vägen till Yngered.

Det går fortfarande att hitta platsen för torpet.

Sockenskomakare Ingel Persson, Askome och Ingeborg Persdotter, Näset gifte sig 1770. De "blifwa boende vid Näset".

1770-1795

Ingel Pehrsson	född 1721 omkr	död 1770
Ingebor Pehrsdotter	1740 omkr	1795
<u>Barn:</u> Pehr Ingelsson f 1770		

Ingel dog 49 år gammal i en bröstsjukdom. Ingebor blev 55 år. Bouppteckningen efter henne visar att hon då fortfarande brukade torpet och hade djur i fähuset. Hon hade många småskulder till privatpersoner (21 st!) runt om i trakten och en större skuld på 10 daler till handelsmannen Nils Petter Hulte i Borås. Sonen övertog torpet. Han gifte sig 1797.

Uppgifter ur bouppteckningen 1795: Tillgångar ca 34 daler, skulder ca 34 daler. Kreatur: 2 kor, 2 kvigor, 3 lamm (värderade till ca 16 daler).

1797-1835

Pehr Ingelsson född 1770-10-30 i Stugan vid Näset död 1835
 Christina Bengtsdotter 1770-01-15
Barn: Johannes f 1797, Bengt f 1803, Nils f 1806 och Inger Christina f 1813.

I bouppteckningen efter mannen läser vi att sonen Johannes då var frälse-hemmansägare i Sörby Lassagård, Bengt kallade sig Hallberg och var heideridare i Skåne (skogvaktare/jägmästare). Nils och Inger Christina bodde kvar på torpet. Av bouppteckningen framgår också att man hade det ovanligt gott ställt för att vara torpare.

Torparen ägde sina hus, man- och ladugårdshus, som värderades till 66 rdr. Kreatur: 4 kor, 1 tjur, 1 kviga, 1 kalv, 3 får och 2 baggar. Djuren värderades till ca 70 rdr. Tillgångarna uppgick till 282 rdr och skulderna till 43 rdr.

1838-omkr 1850

Nästa och siste torpare var Berndt Andersson, gift 1829 med Catharina Olofsdotter. Vid vigseln var mannen bosatt i Hålan, Väby och kvinnan i Bjerrome.

Berndt Andersson född 1778-01-16 i Bolet död 1849
 Catharina Olofsdotter 1801-05-30 1851
Barn: Aron f 1831 och Bengt f 1835

Enligt husförhörslängden bodde makarna fortfarande på torpet 1849, men enligt bouppteckningen 1849 fanns de i Holtastugan. Hustrun dog 1851 som fattighjon.

Uppgifter ur bouppteckningen 1849: Tillgångar 100 och skulder 106 rdr, varav kronoskatt för år 1849 2 rdr. Kreatur. 1 ko, 1 bagge, 1½ lamm, 1 gris.

Källor: Kyrkoböcker, mantalslängder, ledningsböcker, ekonomiska kartan 1925 med beskrivning, övriga historiska kartor, bouppteckningar, Gods och gårdar 1939, 1945 och 1964, fastighetsböcker hos Landsarkivet i Lund, båtsmansregister, folkräkningar, dödböcker och fastighetsböcker på Internet samt lantmäteriets redogörelse 1961 för utredning ang sammanläggning av fastigheterna i Grimshult.

Muntliga källor: Ingvar Eriksson, född i Hultastugan (ingår i inventeringsgruppen), Olle Johansson (Ingvars kusin), Gösta Andersson, Yngered, Rolf Johansson, Lilla Grimshult och Anita Frömlin i Falköping (barnbarnsbarn till Petronella Josefina Petersdotter i Sparfvastugan).

Foton från Ingvar Eriksson, Olle Johansson, Sören Karlsson, Anita Frömlin, hembygdsboken och HN. Nytagna bilder av Inga-Lill Cederberg.

2014-02-28

Rev 2015-09-20

Det här häftet är ett utdrag ur häftet

"Backstugor, torp, gårdar mm i Öfre skogsbygden i Vessige socken" (145 sidor) - resultat av en studiecirkel i **Vessige-Alfshögs hembygdsförening** som inventerat och dokumenterat byarnas befolkning och bebyggelse från 1700-talet till nutid. Byarna i övre skogsbygden är Björbäcksered, Hukered, Grimshult, Björsered, Lunnabol och Sjösgärde.